

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

13 üncü Birleşim

19 . 12 . 2002 Perşembe

2. – Gelir Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, 4306 sayılı Kanun ve 4481 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/284) (S. Sayısı : 4) (1)

BAŞKAN- Komisyon?.. Yerinde.

.....

1 inci maddeyi okutuyorum :

.....

BAŞKAN - 1 inci madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Trabzon Milletvekili Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi; buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarinın 1 inci maddesiyle ilgili olarak, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tasarıyı genel olarak değerlendirdiğimizde, ana felsefesi, ana amacı nedir diye baktığımızda, maalesef, Türk ekonomisinin geleceğini kayıtdışına bağlayan, kayıtdışının gelişiminin teşvik edilmesine bağlayan bir anlayış görüyoruz.

Türk ekonomisinin şu andaki en önemli sorunu -şüphesiz, birçok makro ekonomik sorunu var; ancak, bunlardan bir tanesi ve çok önemlisi- kayıtdışı ekonomidir. Türkiye'de neden kayıtdışı ekonomi vardır?.. Bunda, vergi sisteminin, vergi yükünün rolü nedir?..

Türkiye'de vergi yükü son derece yüksektir. Son iki üç yıldır uygulanan program nedeniyle de, yük, 2 - 3 puan artmış ve Avrupa Birliği ortalamalarına yaklaşmıştır. Birçok gelişmiş ülkeden çok daha yüksek oranda bir vergi yüküne sahibiz. Yüzde 27 dersek Türkiye'deki vergi yüküne, 29 ülkenin oluşturduğu OECD dediğimiz örgütte, Amerika'dan Kore'ye kadar çok geniş yelpazede birçok ülkenin üye olduğu bu örgütte vergi yükü ortalaması yüzde 27,6'dır - sosyal güvenlik primlerini hariç tutuyorum- ve Türk ekonomisi, Türk vergi sistemi, bu vergi yükünü, yüksek vergi oranlarıyla, çok dar bir kesimden almaktadır.

Ekonomideki, vergi sistemindeki birinci öncelik, bu çok dar bir kesimin üzerinde olan vergi yükünün tabana yayılması ve bu tabana yaymaya paralel olarak vergi oranlarının indirilmesidir; ikisi birlikte olmak zorundadır. Verginin tabana yayılması demek, birinci olarak, vergi vermeyen kesimlerden, kayıtdışı kalmış olan işlemlerden, faaliyetlerden vergi almaktır.

Gerçekte, bu yüzde 27 dediğimiz oran -ki, yüksek bir orandır- bakın, birçok Akdeniz ülkesinden ve Amerika Birleşik Devletlerinden dahi yüksek bir orandır. Bir de, bizim ekonomimizin özelliklerine baktığımızda, bu yükün mükellef tarafından hissedilen şeklinin çok daha ağır olduğunu görürüz. Birincisi, sistemde enflasyon muhasebesi yoktur. İkincisi, gelir dağılımı, kişi başına düşen gelir son derece düşüktür, 2 200 doların altındadır. Tarım sektörü, son derece geniştir; tarım sektörünün vergilemesindeki güçlüğü bilsek, görsek, bu da önemlidir. Aile işletmeleri vardır, çok yaygındır, KOBİ'ler çok yaygındır. Yani, çok dar bir kesimin omuzlarındadır yük. Mükellef sayısına baktığımızda, 2 100 000 Gelir Vergisi mükellefi vardır, 800 000 basit usulde mükellef vardır ve 500 000'i aşkın da Kurumlar Vergisi mükellefi vardır. Bu vergi yüküyle, bu vergi oranlarıyla hem sermayeyi kaçırıyoruz hem de rekabet edemiyoruz.

Peki, bu yükü, bu ağır vergi yükünü nasıl tabana yayacağız; yani, vergi vermeyen kesimlerden nasıl vergi alacağız?.. Vergi idaresini ne kadar güçlü kılarırsanız kılın, eğer elinde seri bir denetim yöntemi yoksa, seri bir inceleme yöntemi yoksa, yüzde 1'lik, yüzde 1,5'lik vergi inceleme oranlarıyla denetimin etkinliğini hissettirmeniz mümkün değildir.

Şimdi, 1998 yılında sisteme giren malî milat var, gelirin yeniden tanımlanması var. Bunlar o zaman çok tartışıldı, konuşmacılar buna değindiler, tekrar değinmiyorum. Eksiklikleri vardır, aksaklıkları vardır; ancak, tasarı, bunun daha ötesine giderek, 1994 yılında Vergi Usul Kanununa eklenmiş olan bir maddeyi de yürürlükten kaldırıyor. 1 inci maddeden başlayarak, bu tasarının birçok maddesi, 1998 yılında yapılan değişikliklerin ötesinde, 1994 yılında yapılan değişiklikleri de sistemden çıkarıyor.

Vergi adaleti diyoruz... Bir vergi sisteminde vergi adaleti olmak zorundadır, sistem onu sağlamak zorundadır. Anayasamızda da vardır; herkes, malî gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Hükümet programında da var. Vergi reformunun çıkış noktası, vergi adaleti olacaktır. Şimdi, tasarıya bakıyoruz; kayıtdışını önlemeye yönelik bütün maddeler vergi kanunlarından çıkarılıyor. İki; devlet tahvili ve hazine bonusu faizlerinde, kriz döneminde getirilmiş ve bu yıl sonunda sona erecek olan ve 607 milyar liraya ulaşan istisna, önümüzdeki yıl sonuna kadar uzatılıyor. Hayat standardı esas -bugün vazgeçileceği, daha doğrusu komisyona geri çekildiği ifade edildi, bilemiyoruz orada ne olacak- getiriliyor; yani, vergi vermeyen kesimlerden vergi almayı sağlayacak düzenlemeler sistemden çıkarılırken, buradan doğan vergi kaybı da bir başka kesimin omuzlarına konulmaya çalışılıyor. Vergi adaleti bunun neresinde; ben soruyorum!

Büyük bir kriz yaşadık geçen yıl. Ekonomi yüzde 10'a yakın oranda küçüldü ve bu krizden bütün kesimler zarar gördü. Asgarî ücret, emekli maaşı, çalışanların ücretleri, hepsi son derece düştü. Dolar cinsinden ifade edecek olursak 100 dolarlara kadar düştü ve Türkiye'nin, bugün, yoksulluk sınırı dediğimiz, günlük gıda ihtiyacı dediğimiz 1 dolarlık sınırın altını dikkate aldığımızda, haydi, buna, temel bazı ihtiyaçları da ekleyerek bu sınırın 1,5 dolar olduğunu düşündüğümüzde, Türkiye nüfusunun yüzde 35'inin yoksulluk sınırında olduğunu görüyoruz; bu, çok önemli bir sorun. Sizler de bunu gayet iyi biliyorsunuz. Yoksulluk, devletin birtakım harcamalar yapmasını gerektirir, sosyal harcamalar yapmasını gerektirir; bunun için kaynak

gerekir. Kayıtdışıdan kaynak almayacaksanız, kayıtdışıdan vergi almayacaksanız yoksullukla nasıl mücadele edeceksiniz?!

Bakın, seçim beyannamesinde, Adalet ve Kalkınma Partisinin seçim beyannamesinde birçok vergi taahhüdü vardı. Hepsini dikkatle inceliyoruz. "İstihdam üzerindeki vergiler azaltılacaktır, haberleşme üzerindeki vergi yükü hafifletilecektir, Damga Vergisi ve harçlardan başlayarak işlem vergileri kaldırılacaktır" taahhüdü var topluma, millete. Şimdi, önünüzde bulunan tasarıda "işlem vergisi kaldırılacaktır" taahhüdünün tam aksi olarak Özel İşlem Vergisinin devamı öngörülüyor. Yine "haberleşme üzerindeki vergi yükü hafifletilecektir" taahhüdünün tam aksi olarak Özel İletişim Vergisinin süresi uzatılıyor. Bunu, temiz siyaset, ilkeli siyaset adına doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum. Kamu finansmanı için eğer bunların gerekli olduğu düşünülüyor ise, bunlar, seçim öncesi verilecek vaatlerde düşünülmeliydi. Kaldı ki, bir olağanüstü dönem nedeniyle getirilmiş olan bu vergilerin tekrar uzatılması gibi bir ihtiyaç var ise, buna paralel, tasarıdaki diğer düzenlemeler, malî milat ve diğerleri, bir toplumsal uzlaşmayı, bir toplumsal mutabakatı gerektiren konulardır. Vergiyle ilgili böyle tasarılar, tabii ki, hükümetçe hazırlanıp, çok kısa sürede Meclise getirilebilir; bu mümkündür, işin aciliyeti vardır; ancak, böylesi önemli tasarıların toplum kesimlerinde, ilgili sivil toplum örgütlerinde, mükellef temsilcilerinde, kamuoyunda tartışılması, sağlıklı sonuçlara varmak açısından son derece uygun olurdu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Eğer, bunlar iyi tartışılmış olsaydı, tahmin ediyorum, bugün Genel Kurulda bu tablo karşımıza çıkmazdı, tasarinın birkaç maddesi komisyona geri çekilmezdi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1 inci maddeden başlayarak 7 nci maddeye kadar olan düzenlemeler, 1998 yılında getirilen malî milat ve gelir tanımındaki değişikliği yeniden eski şekline getiriyor. Daha sonraki bir maddede, Vergi Usul Kanununun bir maddesi, yani ilgili maddesi de kaldırılıyor; ancak, sistem, tamamen otokontrol müessesesi olmayan bir sistem haline dönüşüyor. Bunların yerine de hükümet yeni bir şey getirmiş değil. Sistem, tamamen korunmasız kalmış olmaktadır. Bu, Türkiye'de, vergi adaletine, verginin tabana yayılmasına, vergi vermeyen kesimlerin vergi verir hale gelmesine büyük bir engeldir.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Hamzaçebi.